

## POSTANOWIENIE

Dnia 10 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Żmij (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Czubik

SSN Tomasz Demendecki

w sprawie ze skargi Komitetu Wyborczego Kandydata na Prezydenta

Rzeczypospolitej Polskiej A. V.

na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej Nr (...)/2020

z dnia 5 czerwca 2020 r. w sprawie odmowy przyjęcia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego pod nazwą Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej A. V. w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r.

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 10 czerwca 2020 r.

**oddala skargę.**

### UZASADNIENIE

Uchwałą nr (...)/2020 z dnia 5 czerwca 2020 r. Państwowa Komisja Wyborcza (dalej: PKW, Komisja) na podstawie art. 97 § 2 w związku z art. 299 § 1 i § 3 pkt 4 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (Dz.U. 2019, poz. 684 i 1504 oraz Dz.U. 2020, poz. 568, dalej: k.wyb.) po rozpatrzeniu zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego pod nazwą Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej A. V., którego dnia 4 czerwca 2020 r. dokonała J. V. - pełnomocnik wyborczy i stwierdzeniu, że nie spełnia ono warunków określonych w Kodeksie wyborczym, postanowiła odmówić przyjęcia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego pod nazwą Komitet Wyborczy

Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej A. V. w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r.

W uzasadnieniu uchwały Państwowa Komisja Wyborcza wskazała, że zawiadomienie nie spełnia wymogu określonego w art. 299 § 1 i § 3 pkt 4 k.wyb., gdyż nie dołączono do niego wykazu obywateli udzielających poparcia kandydatowi, zaś z uwagi na to, że termin dokonania zawiadomienia upłynął w dniu 5 czerwca 2020 r. o godz. 16<sup>15</sup>, niedopuszczalne jest po jego upływie usunięcie wady zawiadomienia.

Nadto Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła, że doręczone zawiadomienie, pomimo, iż komitet wyborczy pod taką samą nazwą został utworzony w związku z wyborami Prezydenta RP zarządzonymi na dzień 10 maja 2020 r, nie może zostać uznane za zawiadomienie o uczestnictwie w wyborach Prezydenta RP zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r., o którym mowa w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz.U. 2020, poz. 979), a które nie wymaga załączania wykazu podpisów. Z treści zawiadomienia wynika bowiem, że jest to zawiadomienie o utworzeniu komitetu wyborczego, o którym mowa w art. 299 § 1 i 2 k.wyb., a nie zawiadomienie o uczestnictwie komitetu wyborczego kandydata na Prezydenta RP w wyborach zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r., o którym mowa w art. 14 ust. 1 i 2 ww. ustawy. Poza tym do zawiadomienia dołączono oświadczenie o utworzeniu komitetu wyborczego, a nie oświadczenie o uczestnictwie komitetu w wyborach zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r. Nadto skład komitetu wskazany w zawiadomieniu i oświadczeniu o utworzeniu komitetu wyborczego w wyborach zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r. jest inny, niż skład komitetu utworzonego w związku z wyborami zarządzonymi na dzień 10 maja 2020 r. Poza tym w zawiadomieniu o utworzeniu komitetu wyborczego w wyborach zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r. zaznaczono, że dołączono do niego wykaz co najmniej 1.000 podpisów oraz oświadczenie lustracyjne kandydata, z jednoczesnym wskazaniem, iż dokumenty te znajdują się w aktach Państwowej Komisji Wyborczej. PKW podniosła też, że w dniu 5 czerwca 2020 r. Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta RP A. V.

doręczył Komisji zgodę A. V. na uczestnictwo jego komitetu w wyborach zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r., lecz nie oznacza to, że dokonane zawiadomienie należy uznać za zawiadomienie, o którym mowa w art. 14 ust. 1 i 2 ustawy.

Mając powyższe na uwadze, a w szczególności, że do zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego (w innym składzie niż w wyborach zarządzonych na dzień 10 maja 2020 r.) nie dołączono wykazu co najmniej 1.000 podpisów oraz upłynął termin na dokonywanie zawiadomienia, a więc również na usunięcie wady polegającej na doręczeniu wykazu podpisów, Państwowa Komisja Wyborcza odmówiła przyjęcia tego zawiadomienia.

Pełnomocnik Komitetu Wyborczego Kandydata na Prezydenta RP A. V. - J. V., złożyła w dniu 7 czerwca 2020 r. za pośrednictwem profilu zaufanego na Elektronicznej Platformie Usług Administracji Publicznej (ePUAP), a następnie w dniu 8 czerwca 2020 r. na piśmie, skargę na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej Nr (...)/2020 z dnia 5 czerwca 2020 r. w sprawie odmowy przyjęcia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego pod nazwą Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta RP A. V. w wyborach na Prezydenta RP zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r.

W uzasadnieniu skargi wskazano, że Komitet Wyborczy A. V. zebrał ponad 6.000 podpisów poparcia i podpisy te zostały uznane przez Państwową Komisję Wyborczą w niedokończonych wyborach wyznaczonych na 10 maja 2020 r. Ustawodawca zaś uznał prawa nabyte przez Komitety Wyborcze do wyborów wyznaczonych w terminie na 28 czerwca 2020 r. i z tego właśnie powodu Komitet Wyborczy A. V. nie ponawiał zbierania tychże podpisów poparcia. Motywacją komitetu wyborczego była tylko ponowna rejestracja na nowy termin wyborów wyznaczony na 28 czerwca 2020 r. Jakkolwiek wniosek o nową rejestrację podpisali oprócz 7-miu „starych” członków Komitetu Wyborczego, „nowi” członkowie, to jednak nazwa Komitetu, Kandydat oraz pełnomocnicy Komitetu pozostali bez zmian. Powyższe spowodowane było wynikającym z ustawy krótkim czasem na rejestrację, której termin upływał 5 czerwca 2020 r. o godz. 16<sup>15</sup>. Komitet nie był w stanie w ciągu doby zdobyć podpisów wszystkich „starych” członków, zaś nowe wymagane przez PKW formularze i nowe przepisy prawa

wyborczego dotarły do komitetu zbyt późno. Ustawodawca opublikował nowe prawo wyborcze w Dz.U. poz. 979 w dniu 3 czerwca 2020 r. w godzinach popołudniowych, a prawidłowe wzory druków zgłoszeniowych dla komitetów wyborczych ponownie rejestrowanych PKW opublikowała, krótko przed godz. 23<sup>00</sup> w dniu 3 czerwca 2020 r. Ostatecznie zarzucono, że PKW nie potraktowała Komitetu Wyborczego A. V. na równi z innymi komitetami, które w dokumentach rejestracyjnych dopuściły się uchybień. W dwóch takich przypadkach PKW wydała uchwały, w których wezwała pełnomocników do usunięcia wad zawiadomienia w terminie 3 dni, tymczasem w stosunku do skarżącego komitetu PKW wydała uchwałę, w której bez uprzedzenia postanowiła odmówić przyjęcia zawiadomienia.

W odpowiedzi na skargę, Przewodniczący PKW wyraził opinię, że przedstawione przez pełnomocnika wyborczego Komitetu Wyborczego Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej A. V. zarzuty są w całości bezzasadne.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nie zasługiwała na uwzględnienie.

Jak stanowi art. 300 § 1 k.wyb. pełnomocnikowi wyborczemu służy prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej o odmowie przyjęcia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego. Skargę wnosi się w terminie 2 dni od daty podania do publicznej wiadomości postanowienia o odmowie przyjęcia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego. Stosownie do § 2 przytoczonego przepisu Sąd Najwyższy rozpatruje skargę w składzie 3 sędziów, w postępowaniu nieprocesowym i wydaje orzeczenie w sprawie skargi w terminie 3 dni. Od orzeczenia Sądu Najwyższego nie przysługuje środek prawny. Orzeczenie doręcza się pełnomocnikowi wyborczemu i Państwowej Komisji Wyborczej. Jeżeli Sąd Najwyższy uzna skargę pełnomocnika wyborczego za zasadną, Państwowa Komisja Wyborcza niezwłocznie przyjmuje zawiadomienie o utworzeniu komitetu wyborczego.

Na wstępie rozważań zauważyć należy, że strona skarżąca nie kwestionowała stanu faktycznego wynikającego z inkryminowanej uchwały PKW, lecz ocenę prawną wyrażoną przez Komisję. Istotne zatem było w pierwszej

kolejności rozstrzygnięcie, czy zawiadomienie skierowane do PKW w dniu 4 czerwca 2020 r. było zawiadomieniem o utworzeniu komitetu wyborczego pod nazwą Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej A. V., czy też zawiadomieniem PKW o uczestnictwie w wyborach Prezydenta RP zarządzonych przez Marszałka Sejmu w kolejnym terminie w 2020 r. Jakkolwiek ze skargi wynika, iż wolą Komitetu Wyborczego A. V. była tylko ponowna rejestracja na nowy termin wyborów wyznaczony na 28 czerwca 2020 r., to jednak decydujące znaczenie ma określenie, czy było to zawiadomienie o utworzeniu komitetu wyborczego, czy zawiadomienie o uczestnictwie w wyborach Prezydenta RP, gdyż skutek obu instytucji jest ten sam, lecz inne są wymogi co do dwóch powyższych zawiadomień.

Zgodnie z art. 299 § 1 k.wyb. po zebraniu, zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 303 § 1 pkt 3, co najmniej 1.000 podpisów obywateli mających prawo wybierania do Sejmu i popierających kandydata, pełnomocnik wyborczy zawiadamia o utworzeniu komitetu wyborczego Państwową Komisję Wyborczą. Podpisy, o których mowa w zdaniu pierwszym, stanowią część wymaganej liczby 100.000 podpisów obywateli popierających kandydata. Z kolei jak stanowi § 2 przytoczonego przepisu, w zawiadomieniu o utworzeniu komitetu wyborczego podaje się: (1) nazwę komitetu oraz adres jego siedziby; (2) imię (imiona), nazwisko, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL pełnomocnika wyborczego i pełnomocnika finansowego. Paragraf 3 art. 299 k.wyb. stanowi, że do zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego załącza się: (1) oświadczenie o utworzeniu komitetu i oświadczenia pełnomocnika wyborczego i pełnomocnika finansowego o przyjęciu pełnomocnictwa, a w przypadku pełnomocnika finansowego - również o spełnieniu przez niego wymogów, o których mowa w art. 127 § 2 i 3; (2) pisemną zgodę kandydata na kandydowanie w wyborach, o której mowa w art. 297 § 2 pkt 1, oraz zgodę na utworzenie jego komitetu, o której mowa w art. 297 § 2 pkt 2; (3) pisemne oświadczenie kandydata o posiadaniu prawa wybieralności, o którym mowa w art. 297 § 2 pkt 3; (4) wykaz co najmniej 1.000 obywateli, o których mowa w § 1.

Artykuł 14 ust. 1 ustawy z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej zarządzonych

w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz.U. 2020, poz. 979, dalej: ustawa) stanowi, że komitet wyborczy w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, w których nie odbyło się głosowanie lub Sąd Najwyższy podjął uchwałę stwierdzającą nieważność wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, którego zawiadomienie o utworzeniu zostało przyjęte przez Państwową Komisję Wyborczą, w terminie na złożenie zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego, może złożyć zawiadomienie do Państwowej Komisji Wyborczej o uczestnictwie w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej zarządzonych przez Marszałka Sejmu w kolejnym terminie w 2020 r. Stosownie do ust. 2 w zawiadomieniu, o którym mowa w ust. 1, podaje się: (1) nazwę komitetu oraz adres jego siedziby; (2) imię (imiona), nazwisko, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL pełnomocnika wyborczego i pełnomocnika finansowego. Jak stanowi ust. 3 do zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1, załącza się: (1) oświadczenie o uczestnictwie komitetu w wyborach i oświadczenia pełnomocnika wyborczego i pełnomocnika finansowego o przyjęciu pełnomocnictwa, a w przypadku pełnomocnika finansowego - również o spełnieniu przez niego wymogów, o których mowa w art. 127 § 2 i 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy; (2) pisemną zgodę kandydata na kandydowanie i na uczestnictwo jego komitetu w wyborach; (3) pisemne oświadczenie kandydata o posiadaniu prawa wybieralności, o którym mowa w art. 297 § 2 pkt 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy.

Zwrócić również należy jednak uwagę na treść ust. 7 art. 14 ustawy z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego, zgodnie z którym przepisy ust. 1-6 nie wyłączają możliwości tworzenia komitetu wyborczego oraz rejestracji kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy w związku z zarządzeniem przez Marszałka Sejmu wyborów na Prezydenta Rzeczypospolitej w kolejnym terminie.

Bezsporne w sprawie było, że do zawiadomienia z dnia 4 czerwca 2020 r. dołączono oświadczenie o utworzeniu komitetu wyborczego, o którym mowa w art. 299 § 3 pkt 1 k.wyb. Ponadto niesporne było, że skład komitetu wskazany w

zawiadomieniu i oświadczeniu o utworzeniu komitetu wyborczego w wyborach zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r. jest inny, niż skład komitetu utworzonego w związku z wyborami zarządzonymi na dzień 10 maja 2020 r., bowiem w skład komitetu utworzonego w związku z wyborami zarządzonymi na dzień 28 czerwca 2020 r. (łącznie 16 osób) wchodzi jedynie 7 tych samych osób, które wchodziły w skład komitetu utworzonego w związku z wyborami zarządzonymi na dzień 10 maja 2020 r. (łącznie 15 osób). Dodatkowo w zawiadomieniu o utworzeniu Komitetu w wyborach zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r. złożonym Państwowej Komisji Wyborczej w dniu 4 czerwca 2020 r. zaznaczono, że dołączono do niego wykaz co najmniej 1.000 podpisów oraz oświadczenie lustracyjne kandydata, z jednoczesnym wskazaniem, iż dokumenty te znajdują się w aktach Państwowej Komisji Wyborczej. Nadto w zawiadomieniu i oświadczeniu o utworzeniu komitetu podano dodatkowo m.in. imiona, nazwiska, adresy zamieszkania oraz numery ewidencyjne PESEL obywateli tworzących komitet, o czym mowa w art. 90 § 5 k.wyb., dotyczącym tworzenia komitetu.

Aby uznać, że zawiadomienie z dnia 4 czerwca 2020 r. stanowi zawiadomienie do PKW o uczestnictwie w wyborach Prezydenta RP zarządzonych przez Marszałka Sejmu w kolejnym terminie w 2020 r. m.in. konieczne byłoby złożenie oświadczenia o uczestnictwie komitetu wyborczego kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w wyborach zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r., o którym mowa w art. 14 ust. 3 pkt 1 ustawy, czego w przedmiotowej sprawie zabrakło. Ponadto uzasadnione jest twierdzenie, że w świetle art. 14 ust. 1 ustawy zawiadomienie o uczestnictwie w wyborach może być dokonane wyłącznie przez komitet wyborczy działający w tym samym składzie, co komitet wyborczy utworzony w związku z wyborami zarządzonymi na dzień 10 maja 2020 r., a nie ulega wątpliwości, że skład osobowy komitetu, o którym mowa w zawiadomieniu z dnia 4 czerwca 2020 r. był inny od poprzedniego. Zauważyć również należy, iż art. 14 ust. 2 ustawy, nie przewiduje podawania w zawiadomieniu o uczestnictwie w wyborach danych charakterystycznych dla zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego, a które zawiera zawiadomienie z 4 czerwca 2020 r. Stosownie do powołanego przepisu w zawiadomieniu o uczestnictwie w wyborach zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r. podaje się: nazwę komitetu

oraz adres jego siedziby oraz imię (imiona), nazwisko, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL jedynie pełnomocnika wyborczego i pełnomocnika finansowego. Powyższe okoliczności uniemożliwiały uznanie, że zawiadomienie skierowane do PKW w dniu 4 czerwca 2020 r. było zawiadomieniem o uczestnictwie komitetu wyborczego kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w wyborach zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r.

Powyższe okoliczności oraz przytoczone przepisy prawa, uzasadniają w ocenie Sądu Najwyższego stwierdzenie, że zawiadomienie skierowane do PKW w dniu 4 czerwca 2020 r. było zawiadomieniem o utworzeniu komitetu wyborczego pod nazwą Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej A. V. Z tego też względu konieczne było dołączenie do zawiadomienia, wszystkich elementów, o których mowa w art. 299 k.wyb. w tym wykazu co najmniej 1.000 obywateli mających prawo wybierania do Sejmu RP i popierających kandydata. Słusznie zatem postanowiła PKW o odmowie przyjęcia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego pod nazwą Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej A. V. w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r., z uwagi na brak rzeczowego wykazu co najmniej 1.000 obywateli.

W ocenie Sądu Najwyższego, skoro zawiadomienie skierowane do PKW w dniu 4 czerwca 2020 r. było zawiadomieniem o utworzeniu komitetu wyborczego pod nazwą Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej A. V. zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r. bez znaczenia dla oceny prawnej jest fakt, że Komitet Wyborczy A. V. zebrał ponad 6.000 podpisów poparcia i podpisy te zostały uznane przez Państwową Komisję Wyborczą w niedokończonych wyborach wyznaczonych na 10 maja 2020 r. Miałoby to znaczenie, gdyby ww. zawiadomienie stanowiło zawiadomienie o uczestnictwie w wyborach Prezydenta RP zarządzonych przez Marszałka Sejmu w kolejnym terminie w 2020 r.

Irrelevantne dla oceny prawnej są również podnoszone okoliczności, jakoby Komitet nie był w stanie w ciągu doby zdobyć podpisów wszystkich „starych” członków, zaś nowe wymagane przez PKW formularze i nowe przepisy prawa wyborczego dotarły do komitetu zbyt późno. Wybór członków komitetu obciąża jego

twórców, powinni oni wziąć pod rozwagę, iż w sytuacji jaka panowała i obecnie panuje w kraju lepiej byłoby aby ze względów formalnych członkowie tworzący komitet zamieszkiwali dość blisko. Nie ulega również wątpliwości, że okoliczności wprowadzenia przepisów ustawy z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego były szeroko komentowane w opinii publicznej. Nie bez znaczenia jest również jawność procesu legislacyjnego i dostęp do projektów ustaw. Biorąc powyższe pod uwagę komitet, zapoznając się z projektem ustawy i śledząc proces legislacyjny, mógł zabezpieczyć się przed ewentualnymi problemami jakie mogłyby wynikać z wprowadzenia nowych regulacji prawnych i odpowiednio na nie reagować.

Nieuzasadniony jest również zarzut nierównego traktowania Komitetu Wyborczego A. V. z innymi Komitetami, które w dokumentach rejestracyjnych dopuściły się uchybień, a co do których PKW wydała uchwały, w których wezwała pełnomocników do usunięcia wad zawiadomienia. Nie ulega wątpliwości, że odmienny był przedmiot zaskarżonej uchwały, a inny przytoczony przez skarżącą na poparcie nierównego traktowania komitetów. Za słuszny należy też uznać argument PKW, w którym stwierdza, że ze względu, iż termin dokonania zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego upłynął w dniu 5 czerwca 2020 r. o godz. 16<sup>15</sup>, niedopuszczalne było po upływie terminu usunięcie wady zawiadomienia.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, iż skarga pełnomocnika wyborczego Komitetu Wyborczego Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej A. V. na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej Nr (...)/2020 z dnia 5 czerwca 2020 r. w sprawie odmowy przyjęcia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego jest bezzasadna, dlatego też należało ją oddalić.